

לעבוד נכון

חוברת מידע בנושא תעסוקה של נוער

למצוא עבודה

במה אוכל לעבוד?

למצוא העולם מלא בהזדמנויות תעסוקה לנוער ורק צריך לגלות מה מתאים לי!

רוצה לעבוד ב...	אפשר לעבוד ב...
להיות מאסטר שפ/ית	מכירת ארוחות, הכנת סנדוויצ'ים, הדרכה בחוגי בישול.
לא לזוז מהנייד והמחשב	הדרכה לגיל השלישי, שיעורים לילדים, סקרים טלפוניים, טלמרקטינג.
להיות כל היום מחוץ לבית	חלוקת פליירים, משלוחים, דוורים, עבודת גינון, שטיפת מכוניות.
לקרוא, לקרוא, לקרוא	להעביר שעת סיפור לילדים, עבודה בספרייה, הקלטת ספרי שמע.
לעבוד עם ילדים	בייביסיטר, מתן שיעורים פרטיים, הדרכה בקייטנה, הפעלה בימי הולדת, הדרכה בחוגי יצירה.
ללחוש לסוסים	שמירה על כלבים, עזרה לווטרינר, עבודה בגן חיות.
לקחת את הקיץ באקסטרים	הפעלת מתנפחים, עבודה בפארק שעשועים ומים, הדרכת גלישה.
למכור קרח לאסקימואים	עבודה בחנות, קידום מוצרים, ספירת מלאי בחנויות.

איך אמצא עבודה שמתאימה לי?

מציאת עבודה מתאימה אינה עניין פשוט ובמהלך השנה בני ובנות נוער רבים מחפשים עבודה. בחופשת הקיץ האפשרויות מגוונות יותר, השעות הפנויות הרבות מאפשרות גמישות במציאת עבודה וניתן להרוויח סכומי כסף משמעותיים.

ובכל זאת כיצד ניתן למצוא עבודה?

קרוב לצלחת התייעצו עם ההורים ועם המשפחה. המשפחה בדרך כלל מכירה אנשים רבים ולבטח אפשר לקבל מהם רעיון או שניים. ייתכן שלמשפחה שלנו יש עבודה שמאפשרת מעסיקה נוער, אם כן, הסתדרת.

לא רוצה להיות יום שלם עם ההורים? אולי אפשר לעבוד במקום העבודה של חברים וחברות של ההורים וילדיהם יעבדו במקום העבודה של ההורים שלך.

בשכונה יש תמיד עבודה: בדקו בשכונה אם משהו צריך עזרה: שטיפת מכוניות, גינון או עבודות בית פשוטות, טיפול בכלב או בחתול בזמן יציאתה לחופשה ושמירה על ילדים.

עסקים באזור: בעלי חנויות, המכולות ובתי הקפה בסביבת המגורים שלך, אולי מחפשים עוד זוג ידיים חרוצות.

חיפוש באינטרנט: את מעגל החיפוש אפשר להרחיב באמצעות חיפוש באינטרנט באתרים המציגים מודעות דרושים לנוער:

			
עבודה זמנית לוח עבודות זמניות לנוער	Job Master מדור מיוחד עם עבודות לנוער	All Jobs מדור מיוחד עם משרות מתאימות לנוער	NO-R מודעות דרושים לנוער

זכויות נוער בעבודה

1. איך להתחיל?

מאיזה גיל מותר לעבוד ומתי?

הגיל שלי	בחופשות	במהלך שנת הלימודים
מתחת ל- 14	אסור לעבוד	אסור לעבוד
14-15	מותר לעבוד בעבודות קלות בלבד	אסור לעבוד
15-16	מותר לעבוד	מותר לעבוד רק אם הפסקת או השלמת את לימודיך (חוק לימוד חובה) ויש לך אישור על כך ממשרד החינוך.
16-18	מותר לעבוד	מותר לעבוד רק אם הפסקת או השלמת את לימודיך (חוק לימוד חובה) ויש לך אישור על כך ממשרד החינוך, או בשעות שלאחר הלימודים.

* בעבודות מסוכנות מסוימות אסור להעסיק אותך גם מעל גיל 15.
* מתחת לגיל 15 ורוצה לעבוד בפרסומות או להופיע? עליך לקבל אישור מיוחד ממשרד התמ"ת.

אילו מסמכים צריך לתת במום העבודה?

יש להביא להציג במקום העבודה אישור רפואי לעבודה ותצלום של תעודת זהות שלך או של הוריך.

אילו מסמכים צריך לקבל ממקום העבודה?

חוק הודעה לעובד מחייב את מקום העבודה למסור לך טופס הכולל את מסגרת העבודה ואת הזכויות והחובות שלך ובו הפירוט הבא:

- זהות המעסיק/ה והעובד/ת
- תאריך תחילת העבודה ומשך תקופת העבודה
- עיקרי התפקיד
- פרטי הממונה הישיר/ה שלך
- גובה השכר לשעה
- אורכו של יום העבודה ושל שבוע העבודה

כמו כן על המעסיק/ה לכלול במסמך זה, כל פרט נוסף שיאפשר לך לדעת טוב יותר מה מצופה ממך במהלך עבודתך. למי שטרם מלאו 18, מחויב מקום העבודה למסור את ההודעה על תנאי העבודה עד 7 ימים מיום תחילת העסקה. לא קיבלת את ההודעה? יש לדרוש את המסמך ממקום העבודה שלך!

כמה משלמים לי ועל מה?

מהו שכר מינימום?

שכר מינימום הוא התשלום החוקי הנמוך ביותר אותו מקום העבודה צריך לשלם לך עבור עבודתך. גם אם הסכמת לעבוד בשכר נמוך יותר, התשלום עבור עבודתך צריך להיות על פי החוק.

לעבודה בשכר חודשי

הגיל שלי	שכר המינימום לחודש
מתחת ל-16	₪ 3,710
17-16	₪ 3,975
18-17	₪ 4,399
מעל 18	₪ 5,300
חניכים/ות	₪ 3,180

* הנתונים נכונים לספטמבר 2021.

לעבודה בשכר שעות, שכר המינימום צריך להיות:

הגיל שלי	שכר המינימום לשעה
מתחת ל-16	₪ 21.45
17-16	₪ 22.98
18-17	₪ 25.43
מעל 18	₪ 29.12
חניכים/ות*	₪ 18.38

* חניך/ה = נער/ה העובד/ת על מנת לרכוש מקצוע על ידי עבודה מעשית מודרכת ועל ידי לימוד בשיעורי מקצוע המאפשרים לפי חוק החניכות.

מי משלם את הוצאות הנסיעה לעבודה?

מקום העבודה מחויב לשלם לך תוספת בגין הוצאות נסיעה עבור כל יום עבודה. ההחזר מחושב לפי עלות כרטיסייה, או חופשי חודשי (הזול מביניהם), ובכל מקרה ההחזר אינו עולה על 22.60 ₪ ליום עבודה.

שימו לב!

- מקום העבודה מחויב לשלם לך את הוצאות הנסיעה, **גם אם לא השתמשת בתחבורה הציבורית** כדי להגיע לעבודה (אלא אם הבית שלך הוא במרחק של פחות משתי תחנות אוטובוס ממקום העבודה).
- אם סיימת לעבוד אחרי סיום שעות הפעילות של התחבורה הציבורית, על מקום העבודה לדאוג לך להסעה הביתה.

יש מצבים בהם ניתן שלא לשלם לך על עבודתך?

לא!

- הזכאות היא לקבל שכר על עבודתך **החל מהשעה הראשונה** גם עבור תקופת "התלמדות" או "ניסיון".
- עבור ימי הכנה ושיבות עבודה (כולל השתלמויות והכנות לקראת קייטנות) יש לך זכות לתשלום לפי שעה.
- למקום העבודה אסור להטיל עליך קנסות כספיים, גם אם שברת כלי או גרמת נזק בטעות.

האם טיפים נחשבים כשכר עבודה?

בדרך כלל לא.

- ככלל, טיפ שקיבלת ישירות, מבלי שעבר דרך קופת מקום העבודה, אינו נחשב לשכר, ויש לך זכאות לקבלת שכר עבודה בגובה שכר מינימום לפחות.
- במקרים מסוימים עשוי הטיפ להיחשב לשכר, גם אם לא עבר דרך קופת מקום העבודה, אם מובטחים התנאים הבאים:
- מתנהל רישום או מעקב אחר הטיפים המשולמים לך.
- הסכום הכולל שתקבלו משילוב השכר והטיפים לא יהיה נמוך משכר המינימום הקבוע בחוק.
- הזכויות הסוציאליות שלך (פנסיה, ימי חופשה ומחלה, ביטוחים וכד') ותשלומי המס, יחושבו על בסיס ההכנסה משני המקורות (השכר הרגיל והטיפים).

2. כיצד יראה יום העבודה שלי?

כמה שעות מותר לעבוד?

מותר להעסיק אותי:	אם אני:
עד 8 שעות ביום, ולא יותר מ 40 שעות בשבוע.	מתחת לגיל 16
עד 9 שעות ביום, ולא יותר מ 40 שעות בשבוע.	מעל גיל 16

* כלל זה אינו חל על נוער שחתמו בהסכם קיבוצי או בעלי מגבלות פיזיות, נפשיות או שכליות המועסקים במפעלים מוגנים.

שימו לב!

אסור לך לעבוד שעות נוספות! אסור להעסיק אותך ביום המנוחה השבועי וכוללת לפחות 36 שעות רצופות (יום המנוחה השבועי ליהודים הוא יום השבת, ולבני דת אחרת שישי, שבת או ראשון לבחירתו).

מה עם הפסקות?

אם עבדת 6 שעות או יותר, יש לך זכאות להפסקה בת 45 דקות למנוחה ולסעודה. לפחות 30 דקות חייבות להיות רצופות.

שימו לב!

מקום העבודה איננו מחויב לשלם שכר עבור שעות הפסקה, אלא אם יש חובה להישאר במקום העבודה בזמן ההפסקה שלך. כדאי לסכם מראש (ועדיף בכתב) את תנאי ההפסקה בכדי למנוע מחלוקות מיותרות.

מותר לעבוד בלילה?

מתחת לגיל 16: מותר להעסיק אותך בין השעות 08:00 בבוקר ל-20:00 בערב בלבד.
16-18: מותר להעסיק אותך בין השעות 06:00 בבוקר ל-22:00 בערב בלבד.
* במקרים מיוחדים, ובהיתר ממושרד התמ"ת, תתאפשר העסקתך עד 23:00, אך לא מעבר לכך.

3. כיצד נפרדים ממקום העבודה

מה קורה אם החליטו לפטר אותי?

מקום העבודה מחויב להודיע לך על הפיטורים בכתב ומראש, בהתאם לפרק הזמן בו עבדת במקום. בהודעת הפיטורים צריכות להיות מפורטות הסיבות להפסקת עבודתך. כמו כן, עליך להיות מוזמן לשיחת שימוע לפני פיטורים, ולאפשר לך להביע את טענותיך נגד הפיטורים. במשך כל תקופת ההודעה המוקדמת, יש לך זכות ליחס ולתנאים ככל עובד/ת מן השורה, ויש מחויבות להמשיך לעבוד כנדרש.

האם ומתי מגיעים לי פיצויי פיטורים?

אם פיטרו אותך ועבדת לפחות שנה באותו מקום עבודה, יש לך זכאות לפיצויי פיטורים. אם פוטרת בסמוך להשלמת שנת עבודה מלאה, יש לך זכאות גם לפיצויים.

בדרך כלל, גובה הפיצויים הוא שכר חודש אחד לכל שנת עבודה שעבדת, אבל לפעמים כספי הפיצויים מועברים באופן מלא או חלקי לקרן הפנסיה שלך. במקרה כזה, תוכלו למשוך את כספי הפיצויים מקרן הפנסיה, אף כי עדיף להימנע מכך, זאת על מנת שלא לפגוע בחיסכון העתידי.

בנסיבות מסוימות יש לך זכאות לפיצויי פיטורים גם אם התפטרת מיזמתך. למשל, אם החלטת לעזוב את מקום העבודה משום שחלה הרעה בתנאי העבודה שלך, אם התגייסת לצה"ל או התנדבת לשירות לאומי, אם נאלצת לעזוב את עבודתך עקב מצב בריאותי לקוי.

מעקב אחר שעות העבודה

מקום העבודה מחויב לקיים מעקב אחר שעות העבודה שלך. ייתכן ויהיה צורך בהעברת כרטיס, או רישום של שעות הנוכחות שלך במערכת ממוחשבת ודווח בסוף החודש. בכל מקרה, כדאי מאוד לערוך גם מעקב שעות משלך. אפשר לעשות את זה במחברת קטנה, או בנייד. רשמו את:

- התאריך
- שעת ההתחלה
- שעת הסיום
- זמן ההפסקה

ניתן להיעזר בכלים לרישום שעות הזמינים בחנויות האפליקציות, ביניהם:

 <p>כספומטר – קבל כמה שמגיע לך כלי לרישום שעות</p>	 <p>בני נוער עובדים אפליקציה לניהול שעות עבודה וזכויות בני נוער במקום העבודה</p>
---	---

התנדבות

אפשר להתנדב במגוון רחב של ארגונים ומוסדות כמו מד"א, מועדוני קשישים, תחזוקת בתים. יש הזדמנויות רבות נוספות להתנדבות בישראל. מידע לגבי התנדבות של נוער תוכלו למצוא באתרים הבאים:

 <p>המועצה הלאומית להתנדבות בישראל</p>	 <p>רוח טובה</p>	 <p>נוער מתנדב</p>
---	--	---

מידע נוסף והגשת תלונה

רוצה לדעת עוד, בנושא זכויות נוער בעבודה?

 <p>סרטון המסביר מה חשוב לדעת בנושא זכויות בני נוער בעבודה</p>	 <p>אתר משרד הכלכלה פורטל זכויות העסקת בני נוער</p>	 <p>אתר משרד החינוך פירוט זכויות בני נוער בעבודה</p>	 <p>פורטל תעסוקת נוער באתר כל זכות</p>
---	--	--	---

יש לך שאלות?

מנהל ההסדרה והאכיפה במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה עומד לרשותכם למענה על שאלות והבהרות בכל נושא הקשור לעבודת נוער:

מחוז	טלפון	פקס'	דוא"ל
תל אביב והמרכז	03-7347172	03-6828677	Achifa-m@moital.gov.il
ירושלים	02-6662046	02-6240471	Achifa-j@moital.gov.il
חיפה והצפון	04-8613860	04-8613906	Achifa-tz@moital.gov.il
דרום	08-6264050	08-6264055	Achifa-d@moital.gov.il

הפרו את זכויותיך? יש להגיש תלונה:

טלמסר של משרד הכלכלה: 1-800-354-354

טלמסר של ההסתדרות הנוער העובד והלומד 054-4001100 או 1121* מכל מכשיר טלפון. הקליניקות של הקריה האקדמית אונו - סיוע משפטי בחינם: 1700-707-907, clinics@ono.ac.il

חשוב!

המידע המופיע בחוברת זאת ניתן באופן כללי; המידע אינו בא במקום החוק ותקנותיו ואינו בא להחליף ייעוץ משפטי ממוקד בכל מקרה ומקרה.